

uheldig Wei ved saaledes at ville give Tillæg ved sædvanlig Lov til Grundloven, thi det forekommer mig, at hvis det kan gaa, saa kan man for Ex. ogsaa give en Bestemmelse med Hensyn til Grundlovens § 30 om Valgretten. Jeg siger ikke, at jeg tror, det er rigtigt, men jeg siger, at hvis det ene kan ske, er jeg bange for, at det andet ogsaa kunde lade sig gjøre; at man ogsaa maatte kunne føie et Tillæg til § 30 i Grundloven om den almindelige Valgret og derved opstille Betingelser, som det efter min Mening slet ikke har været Grundlovens Hensigt at ville opstille. For saa vidt den ærede Ordfører for Forslagsstillerne i Dag gjorde opmærksom paa, at man i Valgloven havde bortkølet et Begreb, der findes i Grundloven, nemlig „uberygtet“, saa maa jeg gjøre den ærede Ordfører opmærksom paa, at Ordet „uberygtet“ ikke er noget fast Begreb, men retter sig efter, hvad der til enhver given Tid dels efter Opinionen og dels efter de gjældende Love maa anses for at skulle forstaaes ved uberygtet; men her derimod, hvor der er Tale om „sæddeles paatrængende Tilfælde“, maa det bero paa hvert enkelt Tilfælde, der foreligger, om det kan siges at være sæddeles paatrængende eller ikke. — Jeg skal endelig endnu blot gjøre nogle ganske korte Bemærkninger med Hensyn til det, som forekommer mig at være Hovedpunktet i Loven, nemlig 3die Afsnit, uden som sagt derved at gjøre mindste Forsøg paa at faae en Diskussion sat i Gang angaaende de Strids spørgsmål, som her foreligger. Jeg skal nemlig gjøre opmærksom paa, at naar man vil give Regler angaaende Ansvar til Erstatning for Ministre, saa maa disse Regler vistnok her paa dette Retskomraade i alt Væsentligt være baserede paa den almindelige danske Lovgivnings Grundsaetninger angaaende Erstatning; nemlig at der foreligger en retsstridig Skadetilføielse, som er fremkaldt ved en forudseelig Forbindelse mellem Vedkommendes Forhold og den førte Skade, hvorhos det vistnok ligeledes maa fordres, at den retsstridige Bestadigelse er tilregnelig. Dette, tror jeg, er det Udgangspunkt, man maa gaa ud fra ved at give de Bestemmelser, som findes i 3die Afsnit; men jeg tror derfor, at det er uheldigt, naar man her er gaaet en helt anden Wei og i Stedet derfor, navnlig i § 21, er kommen ind paa helt andre Spørgsmaal. Man begynder § 21 med at udtale, at ingen Udgift maa afholdes, som ikke har Hjemmel i Finantsloven eller Tillægsbevillingsloven, man optrykker altsaa en Bestemmelse af Grundlovens § 49, men dertil søger man saa i første Stykke, at hvis en saadan Udgift afholdes, saa er uden videre den eller de Ministre, som bære Ansvar for Afholdelsen, pligtige at tilsvare Statskassen Beløbet af den afholdte Udgift. Jeg tror ikke, det er muligt at gennemføre en saadan Lovbestemmelse eller overhovedet at gaa den Wei, man her er slaaet ind paa. Det er selvfølgelig ganske rigtigt, at Grundlovens § 49 bestemmer, at ingen

Udgift maa afholdes, som ikke har Hjemmel i Finantsloven eller i en Tillægsbevillingslov; men jeg tror, at de ærede Herrer se lidt feil, dersom de mene, at man aldeles ubetinget kan opstille som ufravigelig Regel, at hvis en Udgift afholdes uden en saadan Hjemmel, skal den eller de Ministre, som have afholdt den, ubetinget være pligtige at tilsvare Statskassen Beløbet af den afholdte Udgift. Jeg maa gjøre de ærede Herrer opmærksom paa, at det at kalkulere Statens Indtægter og Udgifter er jo i Virkeligheden efter sin Natur vel at mærke et Forvaltningsanliggende, et Administrationsanliggende. Naar man gaar den Wei, man er gaaet i vor Grundlov, at bestemme, at det skal være et Lovgivningsanliggende, og etablerer en finantslovgivende Myndighed, saa er der et Punkt, man dog maa lægge Mærke til, som man ikke kan forandre, at Finantsloven vedbliver at være et Overflag over Statens Indtægter og Udgifter, hvad der ogsaa udtrykkelig er udtalt i den paagjældende Paragraf i Grundloven, nemlig § 48. Naar man derhos lægger Mærke til, at Finantslovudkastet affattes omtrent $\frac{1}{2}$ Aar, ja vel endog mere, før Lovens Krafttræden, af Hensyn til at den skal forelægges for Repræsentationen, og at Betsagelsen dog som Hovedregel skulde ske et godt Stykke før Finantsaarets Begyndelse, saa forekommer det mig, at det vistnok allerede paa Forhaand maa siges at være aldeles umuligt i alle Enkeltheder at overse, hvilke Udgifter der kan komme til at paaløbe i Finantsaaret ud over dem, man har paaregnet i selve Overflaget, eller om det ikke ogsaa er muligt, at de Udgifter, der ere paaregnede, ville kunne komme til ikke aldeles at holde Stik, idet nemlig Udgifterne ogsaa med Hensyn til de Punkter, som have været for, kunne blive betydelig større, end der er kalkuleret. Spørgsmaalet bliver altsaa nu, hvad der derved er at gjøre. Man kan selvfølgelig ikke afgjøre Spørgsmaalet ved blot at henvise til Tillægsbevillingslove; det slaar ikke til. Man kunde gaa den Wei, der var forsøgt i den første Rigsdag, idet nemlig det Finantslovsforslag, som Grev Spønneck den Gang fremlagde, indeholdt en Sum — Styrrelsen erindrer jeg ikke — paa Kontoen: uforudsæelige Udgifter. Det er imidlertid Thinget tilstrækkelig bekendt, at Repræsentationen ikke ønskede at gaa denne Wei; man bevilgede kun, hvad der var opført i Overflaget, idet man henviste Ministeren til at komme med Tillægsbevillingslove, Noget, som ikke omtales i selve Ordene i den da gjældende Grundlov af 1849, og der findes saaledes ogsaa, som berørt, ikke i Finantslovene en eneste Konto til de Udgifter, som dog kunne tænkes at ville komme, nemlig uforudsæelige Udgifter. For saa vidt man nu gaar ud fra, at kun saadanne Udgifter skulle kunne afholdes, som have Hjemmel i Finantsloven eller i Tillægsbevillingslovene, i den Forstand, som Grundlovens § 49 tænker sig, og at